

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, mart.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TIZIMLASHTIRILGAN TAHDIDLAR.....	40
Qodirov Tuyg'un Uzoqovich, Nabiyev Bexzod Shavkatovich	
SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYA VA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYANING O'RNI	44
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASHNING USLUBIYOTI VA UNING SOLIQ TIZIMIDA QO'LLANILISHI	49
To'xtabayev Oybek Odilovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR.....	56
Ismailov Bobir Salomovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY JIHATLARI	62
Yangiboyev F.B.	
MINTAQAVIY IQTISODIY SALOHİYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	68
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
XORIJIY MAMLAKATLARDA TO'QIMACHILIK KLASTERLARINI RIVOJLANTIRISH TAJRIBASI.....	75
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BOSHQARISHNING INTEGRATSION VA ADAPTIV MODEL.....	83
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH	89
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
ICHKI NAZORAT VA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDAGI XAVFLARNI BOSHQARISH	94
Islamova Nargiza Mirzaxidovna	
TURIZMNING MINTAQADA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	104
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNI JALB QILISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISHNING HOZIRGI KUNDAGI HOLATI TAHLILI	111
Begamov S.X.	
RETHINKING JOB CREATION: ONTOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF MACROECONOMIC EMPLOYMENT ANALYSIS.....	116
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
HUDUDIY TURIZM KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	125
Ro'zimova Xusnora Mirzobek qizi	
SUG'URTACHILIK VA O'ZBEKISTONDA SUG'URTA SEKTORINING HOLATI.....	129
O'runboyeva Sotima Alisher qizi	
GO'SHT VA GO'SHT MAHSULOTLARINI SANOAT USULIDA QAYTA ISHLASHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	134
Xaydarova Sitora Suranbay qizi	
KORXONALAR QIYMATINI BAHOLASH VA BOZOR BAHOSINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI.....	139
Abduraxmanov Sherzodbek Ravshanovich	
YASHIL IQTISODIYOT: EKOLOGIK BARQARORLIK VA IQTISODIY SAMARADORLIK UYG'UNLIGI.....	145
Jamaldinova Asalxon Saliyevna	
2025-YILDA O'ZBEKISTON UCHUN ENG YAXSHI 10 TA TRANSPORT TEXNOLOGIYALARI VA INNOVATSIYALARI	151
Mamasaliyeva Mukaddas Ibadullayevna, Beketov Timur Kazakbayevich	

MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVLARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIZIMLAR QIYOSIY TAHLILI	155
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ	163
Хайдарова Ёркиной Аскар кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING FISKAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	170
Mamatova Nodira Mirzavaliyevna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА И УСТОЙЧИВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ МОДЕЛИ ПЕРЕХОДА ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ ТАШКЕНТСКОЙ АГЛОМЕРАЦИИ НА СОЛНЕЧНЫЕ СИСТЕМЫ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ	178
Срожиддинова Зарина Хайриддиновна, Абдувалиева Зилола Абдуллаевна	
МАМЛАКАТИМИЗДА QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	186
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
RIVOJLANISHDA RAQOBAT EMAS, BALKI HAMKORLIKNING USTUVORLIGI: NAZARIY VA AMALIY TAHLIL	190
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEKANIZMLARI VA "QAMRAB OLINMAGAN O'RTA QATLAM" MUAMMOSI	196
Bafoev Farrux Jo'raqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA EKOLOGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	202
Shanazarova Gulyoraxon Baxtiyarovna	
O'ZBEKISTON STARTAP EKOTIZIMIDA INVESTITSIYA JALB QILISH JARAYONINING INSTITUTSIONAL MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI	208
Xoliqova Xurshidaxon Xayotjon qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA STARTAP EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHLTLARI	214
Usmanov Gafurjon Shavkatovich	
QURILISHDA ISHLAB CHIQRISH VA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMLARINING RIVOJLANISHI	220
Buriyev Xakim Toshimovich, Usmanov Ilxom Achilovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION MUHITNI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIYALARI	225
Xolov Sherali Axrorboyevich	
2010-2024-YILLARDA O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIKNI INVESTITSIYALASHNING EKONOMETRIK TAHLILI	229
Ashurov Shuhratbek Quadrat o'g'li	
TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI	233
Sherbekova Kamola Norbekovna	
AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGI DARAJASI VA UNI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI	243
Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich	
MARKAZIY BANK KURS SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	249
Saydullayev Nodirbek Narzullaevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH SALOHİYATI VA MUAMMOLARI	258
Raupov Shuxrat Soyibovich	
ЭКОТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	264
Абидова Дилфуза Игамбердиевна, Рахматуллаева Зулайхо Хасан кизи	
DIGITAL ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: BUSINESS CHANGE IN THE REGIONS	270
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASHDA IOT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	273
Mirzaev Dilshod Artikovich	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА.....	279
Касимова Наргиза Сабитджановна	
YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY ASOSLARI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	284
Ismoyilova Mahliyo Oybek qizi	
BOSHQARUVDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (OLIV TA'LIM MISOLIDA).....	289
Kariyeva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISHNING AMALDAGI HOLATI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	295
Qurbonov Odilbek Ro'zmatovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT FEDERATSIYALARI VA ASSOTSIATSIYALARINI SAMARALI BOSHQARISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'LLARI.....	302
Umed Farmonkulovich Radjabov	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY MEKANIZMNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING AMALIY AHAMIYATI.....	307
Mullayeva Mexrangiz Axtam qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	313
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Muradova Nazira Raximjanovna	
RAQAMLI MARKETING VA ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI EKOTURISTIK MAJMUALARNI OMMALASHTIRISH TRENDI.....	318
Xolmatova Parvina Asliddin qizi	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	323
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	327
Бахтиёров Худайберган Хамдам угли	
MAHALLIY BUDJETLARDA TRANSFERTLARGA QARAMLIK DARAJASINI BAHOLASH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	335
Xudoyqulov Hamidjon Abdullayevich	
QORAQALPOG'ISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	342
Tajibaev Berdax Asqarbay uli	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	347
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING CAPITAL EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS: DIGITALIZATION AND RISK MANAGEMENT INTEGRATION.....	352
Sadullaeva Mokhinur Aziz kizi	
TECHNOLOGY MANAGEMENT AND SME INTERNATIONALIZATION: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW.....	358
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
TA'LIM SIFATINI BAHOLASH MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	363
Mamadiyarov Zokir Toshmurovich	
SMART UNIVERSITET KONSEPSIYASI ASOSIDA REYTING VA RAQOBATBARDOSHLIKNI INTEGRAL BOSHQARISH.....	371
Xudoyqulov Husen Ahadovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI	379
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
SUG'URTA BOZORINING RAQAMLI RIVOJLANISHIDA NAZARIY QARASHLAR	384
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSION LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	389
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
MAHALLIY BUDJETLAR DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	397
P.SH.Usmonov	
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОВ ИНВЕСТИЦИОННОГО АНАЛИЗА ДЛЯ ОЦЕНКИ ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	401
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA KORPORATIV MADANIYAT, AXLOQIY-RUHIY VA MA'NAVIY MUHITNING O'RNI	407
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
ELEKTRON PULLARNING MOHIYATI VA ULARNING MILLIY TO'LOV TIZIMIDAGI ROLI.....	416
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA UY XO'JALIKLARINING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KENGAYTIRISH.....	423
Eshbaeva Shahnoza Faxriddinovna	
APPLICATION OF EXTREME MODELS IN ASSESSING THE ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE	428
Musayeva Shoira Azimovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGIDA XORIJIY Tajriba Hamda Uni O'zbekistonda Qo'llash Samaradorligi.....	435
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI IMIJINI OSHIRISHDAGI MUAMMOLARNI HAL ETISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI: QIYOSIY TAHLIL.....	439
Bekmurodov Navruz Ergashevich	
TA'LIM XIZMATLARI SOHASIDA YARATILGAN YALPI QO'SHILGAN QIYMAT DINAMIKASI VA UNI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	449
O'rinov Komiljon Kozimovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHNING MINTAQAVIY OMILLARI.....	453
Salomat Norova	
QURILISH MATERIALLARI BOZORI VA UNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	459
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKSPORT OPERATSIYALARINI SUG'URTA QILISHNI RIVOJLANTIRISH.....	465
Xalikov R. B.	
BIZNES JARAYONLAR AUTSORSINGINI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI TAHLILI	472
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
DAVLAT MOLIYAVIY BOSHQARUVI SAMARADORLIGINING IJTIMOY ADOLATGA TA'SIRINING PEFA VA CEQ METODOLOGIYALARI ORQALI TAHLILI	477
Zokirjonov Muhammadsodiq Ravshanbek o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI	485
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
MINTAQADA IJTIMOY HIMOYA TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH.....	491
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANISHDA EKOLOGIK INNOVATSIYALARNI QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI	495
Ismatov Sharofiddin Asatulloevich	

THE ESSENCE OF THE OPTIMAL COST STRATEGY	500
Sodiqov Mirakhror Abbos ugli	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TOG'-KURORT ZONALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI (CHORVOQ ERKIN TURISTIK ZONASI MISOLIDA)	504
Shomurodova Shahnoza G'ayratovna	
ICHKI AUDIT SIFATI VA SAMARADORLIGI TUSHUNCHALARINING IQTISODIY MAZMUNI HAMDA ULARNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	509
Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARI FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH VA UNI HISOBINI YURITISH.....	517
Abdullayev Abdurauf	
TIJORAT BANKLARINING RISKLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	522
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
TIJORAT BANKLARIDA KORRUPSIYAVIY-KOMPLAENS MUAMMOLARI: TAHLIL VA YECHIMLAR.....	527
Yunusov Baxtiyor Shavkatovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHNING SIFAT NAZORATINI HAMDA TASHKILY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	532
Meliyev X.T.	
ОЦЕНКА КАЧЕСТВА СЕРВИСА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО ОПРОСА.....	541
Усманова Азиза Баходировна	
RAQAMLI BANK XIZMATLARI ORQALI MOLIVAVIY INKLYUZIVLIKNI KENGAYTIRISH.....	545
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
QURILISH KORXONALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING AHAMIYATI	550
Egamov Raxmatillo Mirolimovich, Bobobekov Davron Gafurovich	
FINANCIAL MARKET PARTICIPANTS: A CLASSIFICATION BY ROLE AND RESPONSIBILITY.....	553
Khotamkulova Madina	
ФОРМИРОВАНИЕ «ТУРИСТИЧЕСКОЙ МАХАЛЛИ» КАК ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОГО МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ В СФЕРЕ ГОСТЕВЫХ ДОМОВ УЗБЕКИСТАНА	559
Иргашева Нигина Салохиддиновна	
BANKLARDA KREDIT GAROVI BILAN ISHLASHNING XORIJ ILG'OR TAJRIBASI VA UNDA O'ZBEKISTON BANKLARI AMALIYOTIDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	567
Sh. Saidov	
MILLIY UGLEROD SAVDOSI TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	573
Islamov Shoxzod Shuxrat o'g'li	
THE NECESSITY OF CREATING A BUSINESS ENVIRONMENT AND ITS ROLE AND SIGNIFICANCE IN THE NATIONAL ECONOMY.....	582
Amanov Davron Ravshan ugli	
SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	588
Saidov Muhammadali Hakimovich, Mahammatov Hoshim, Esanbekov Diyorbek	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА БАНКОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО И ПРИНЦИПАМИ ESG.....	595
Насирдинов Шарифджон Изатуллоевич	
ОЦЕНКА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭЛЕКТРОБУСА.....	600
Мухитдинов Акмал Анварович, Касимов Омил Камалович, Саидов Азамат Илхом угли	
XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA DUKKAKLI DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI (HINDISTON TAJRIBASI MISOLIDA).....	608
Mirsayd Xudaybergenov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLINING FAROVONLIGI VA DAROMAD MANBALARINI STATISTIK TAHLILI	612
Mamatkulov Baxtiyor Xalmuradovich	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	618
<i>Muxamedjanova Maxfuza Baxodir qizi</i>	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI, MAZMUNI HAMDA KLASSIFIKATSIYASI.....	627
<i>Odiljonova Oybarchin Fayzullo qizi</i>	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ORQALI MAMLAKATIMIZ LOYIHALARINI AMALGA OSHIRISH TARTIBI TAHLILI.....	631
<i>Rasulova Dilfuza Valiyevna</i>	
HUDUDNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY SALOHİYATNING O'RNI	636
<i>Avazbek Xalbekov</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SABZAVOTCHILIK TARMOG'INING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	642
<i>Sobir Xasanov</i>	
IMPACT OF REGIONAL INFRASTRUCTURE AND NATURAL RESOURCE UTILIZATION ON THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL TOURISM (A DISTRICT-LEVEL ANALYSIS OF THE SAMARKAND REGION, UZBEKISTAN)	650
<i>Toyirova Shohista Bobobekovna</i>	
INNOVATION IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OMILLARI	657
<i>Talapova Nargiza Baxriddinovna</i>	
BOZOR BEQARORLIGI SHAROITIDA BANK OBRO'SINI STRATEGIK RESURS SIFATIDA BARQARORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	661
<i>Yuldasheva Kamola Qosimjonovna, Ziyeva Muhtasar Mansurdjanovna</i>	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT PENSIYA TIZIMINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	667
<i>Pardayev Farrux Muzaffarovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMASIYA SHAROITIDA MENEJERLARNING RAQAMLI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH.....	671
<i>Sharipova Zulfiya Shokirjonovna</i>	
FUQAROLAR ISHTIROKIGA ASOSLANGAN TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISH TIZIMI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	677
<i>Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna</i>	
O'ZBEKISTON QISHLOQ HUDUDLARINING BARQAROR RIVOJLANISH YO'NALISHLARIDA QISHLOQ TURIZMI VA EKOTURIZM – ASOSIY USTUVOR YO'NALISHLARI	682
<i>Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi</i>	
KORXONALARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA HISOBINING ROLI	691
<i>Alimbay Shamshetov</i>	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSIYALARNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI	694
<i>Saule Ibragimova</i>	
ANALYSIS OF THE STATE OF ELECTRICITY GENERATION BY WIND POWER PLANTS.....	698
<i>Saidov Mash'al Samadovich</i>	
TRANSFORMING TOURISM EDUCATION IN UZBEKISTAN: AN INSTITUTIONAL ANALYSIS OF PERSONNEL TRAINING SYSTEMS.....	706
<i>Abdullakhujaev Abdukodirkhuja, Ochilova Hilola Farmonovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	713
<i>Elomonov Dadaxon Ozodullayevich</i>	
MAHALLIY BOSHQARUVDA YETAKCHILIK KONSEPSIYASI ORQALI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH (FARG'ONA VILOYATI MISOLIDA)	718
<i>Siddikov Abdusalom Abdumalikovich</i>	

NEW ECONOMIC PHENOMENA: FINANCING CONSUMPTION AND SAVINGS IN THE TRANSITION TO AN EXPECTATION ECONOMY.....	724
Isomov Bekmurod Sayfiddinovich	
XIZMAT KO'TSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK YO'NALISHIDA INSTITUTSIONAL O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI.....	730
Sh.A.Sultonov	
MINTAQALARNING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI VA ULARNING IJTIMOİY-IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	737
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH.....	741
Madraimova Marxamat Raximberganovna	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНА.....	748
Усманова Зумрад Исламовна	
TITLE: PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE TOURISM SECTOR IN UZBEKISTAN.....	753
Suxrobbek M. Salayev	
XORAZM VILOYATI TASHQI IQTISODIY FAOLIYATIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH VA UNI OPTIMALLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	761
Urunov Farrux Shanazarovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT AUDITI TIZIMINING STRATEGIK TRANSFORMATSIYASI: INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR VA RAQAMLI MONITORINGNING STRATEGIK AHAMIYATI.....	765
Turabov Baxodir To'xtamishovich	
TURIZM SOHASIDA BANDLIKNING 2025-2030-YILLARDAGI PROGNOZ PARAMETRLARI.....	770
N.I. Shermamatova	
BO'SH TURGAN DAVLAT KO'CHMAS MULK OBYEKTLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATLI JIHATLARI (O'ZBEKISTON MISOLIDA).....	776
Sanjarov Zuxriddin Dilshod o'g'li, Astonaqulov Muzaffar Muxsin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASI BARQARORLIGINI TAVSIFLOVCHI KO'RSATKICHLAR.....	781
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
MOLIYA-KREDIT JARAYONLARI: INVESTITSION FAOLLIKNI TA'MINLASH MEXANIZMI SIFATIDA.....	787
Madaminov In'omjon Ozodovich	
YASHIL IQTISODIYOTDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMLARI	792
Karimov Islombek Bekpo'lat o'g'li	
OLIY TA'LIMDA ILMIY TADQIQOTLAR VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI SAMARADORLIGI.....	798
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
XUSUSIY MAKTABLARNING BOSHQARUV TIZIMINI QAROR QABUL TIZIMLARI VA O'RGANUVCHI ANALITIKASI YORDAMIDA YANGILASHNING YO'LLARI	802
Esanova Shohida	
MOLIYA BOZORIDA TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARIDAN FOYDALANISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	812
Abduraxmanova Matluba Maxamadaminovna	
KORXONALARDA KREDITOR QARZDORLIKNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	819
Mirzaev Ozod Furkatovich	
ЛЕКСИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ КАК КЛЮЧЕВОЙ КОМПОНЕНТ ПРОДУКТИВНОЙ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ.....	824
Киличева Феруза Бешимовна	
MODERN MECHANISMS FOR MONITORING REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITAL ECONOMY	828
Karimova Shirin Zokhid qizi	

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕТОДЫ КРЕДИТНОГО СКОРИНГА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ БЕЗ БАНКОВСКОЙ ИСТОРИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	833
Шухратова Мадинабону Икром кизи	
SHAHR EKOLGIYASI: SHAHR EKOTIZIMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH	841
Erkiniva Mukarram Olimjon qizi	
CHAKANA SAVDO XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALARDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	845
Abdug'aniyev Oybek Akmaljon o'g'li	
KUZATUV KENGASHI XUSUSIYATLARINING KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY VA KONSEPTUAL YONDASHUV.....	850
Jumayeva Go'zal Sherxon qizi	
EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH NATIJALARI NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI FAOLIYATINI BOSHQARISHDA MUHIM AMALIY AHAMIYAT.....	854
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TIJORAT BANKLARINING O'RNI.....	858
Abduholikov Kamoldin Mahammadjonovich	
SANOAT KORXONALARINING HUDUDLAR KESIMIDAGI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI STATISTIK TAHLIL QILISH.....	862
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA XIZMATLAR EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHNING EKOLOGIK JIHLATLARI.....	867
Qodirjonov Adxamjon Muxtorjon o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING XALQARO MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	872
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
SANOAT KORXONALARIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYA JARAYONINING XUSUSIYATLARI.....	877
Ismatulloeva Madinabonu Fozil qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI MAHSULOTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	884
Kadirova L.G.	
MAIN DIRECTIONS FOR DEVELOPING SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN THE REGION	887
Nasretdinova Farangis Odilovna	
THE IMPORTANCE OF MARKETING COMMUNICATIONS IN THE SERVICES SECTOR	895
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH — ICHKI TALABNI RAG'BATLANTIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH OMILI.....	900
Mustafoev G'olib Sultonmurodovich, Abruiev Abdumalik Oynazarovich	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH VA ULARNI QO'LLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	906
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
KORXONADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	911
Salimova Husniya Rustamovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI: BUXORO VILOYATI MISOLIDA.....	918
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI MOLIVAVIY MAHSULOTLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI ROLI	926
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA IQTISODIY O'SISH VA MEHNAT BOZORI KO'RSATKICHLARINING DINAMIKASI.....	932
Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FOYDALANUVCHI SADOQATINI SHAKLLANTIRISHNING MARKETING VA NEYROMARKETING MEXANIZMI SIFATIDA GEYMIKATSIIYA ELEMENTLARINI QO'LLASH: DODO PIZZA MOBIL ILOVASI MISOLIDA EMPIRIK TAHLIL	937
Yuldashev Jamshid Abrarovich, Daminova Nilufar Bahrom qizi	

KORXONADA XODIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILYI MEKANIZMLARINI SHAKLLANTIRISH	945
Sadriddinova Sevinchxon Sadriddin qizi	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA XODIMLAR MOTIVATSIYASI VA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	948
Murodova Zilola Asatulla qizi	
KUZATILMAYDIGAN IQTISODIYOT TUSHUNCHASI, SHAKLLARI, TURLARI VA YUZAGA KELISH OMILLARI.....	952
Abdullayev Shavkat Nasriddinovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINI SHAKLLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	959
Yaqubova Nodira Olim qizi	
РАЗВИТИЕ, РИСКИ, ОБЕСПЕЧЕНИЕ УСТОЙЧИВОСТИ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ УЗБЕКИСТАНА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	964
Бабаджанова Лола Шопулатовна, Срождиддинова Зарина Хайриддиновна	
KOMPANIYALARNING FOND BOZORIDAGI ISHTIROKINI RAG'BATLANTIRISH AHAMIYATI.....	970
Mamataliyev Bobur Saidnazar o'g'li	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA INTELLEKTUAL TA'MINOT ZANJIRI TEXNOLOGIYALARINING XALQARO TADBIRKORLIKDAGI O'RNI	977
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
HUDUD IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING INSTITUTSIONAL SALOHİYATI: NAZARIY TALQIN VA YAPONIYA, GERMANIYA, XITOIY TAJRIBASI	983
Bekchanov Davron Masharipovich	
O'ZBEKISTONDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH VA MEHNAT FAOLIYATI UNUMDORLIGINING IQTISODIY YUKSALISHDAGI O'RNI.....	988
Anvarova Lobarxon	
TURIZM SOHASIDA HAYOT SUG'URTASI TIZIMINING IQTISODIY-HUQUQIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI: XALQARO TAJRIBA VA MILLIY AMALIYOT	992
J.Kamalova	
MADANIYAT SOHASI MUASSASALARINI AUDITDAN O'TKAZISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	999
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALOQA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH ASOSIY YO'NALISHLARI.....	1004
Nazarov Sanjar Nasridinovich	
KORXONALARDA MARKETING MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA AHAMIYATI (BUXORO VILOYATI KORXONALARI MISOLIDA).....	1009
Sirojov Oxunjon Odil o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA ISH BILAN BANDLIKNI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI	1015
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
ERKIN IQTISODIY ZONALAR UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV VA INVESTITSIYA MONITORINGINING MUALLIFLIK MODELI	1020
Abdiyev Alimardon Chorshanbiyevich, Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1025
Kunduzova Kumrixon Ibragimovna, Jo'rayev Asadbek Anvarjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ СРЕДЫ ДЛЯ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ	1031
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
THE ADDITIONALITY GAP: EVALUATING THE SYNERGY BETWEEN GREEN FINANCE AND MACROECONOMIC STABILITY IN EMERGING ECONOMIES	1036
Ataxanov Umidbek Olimovich	

АХОЛИНИ ИJTIMOИЙ НИМОЙА ҚИЛИШ ТИЗИМИДА СУН'ИЙ ИНТЕЛЛЕКТ: О'ЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI MISOLIDA JORIЙ ETISH IMKONIYATLARI VA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH MASALALARI	1042
Xidirbayev Baxrom Baxtiyarovich	
OROL BO'YI MINTAQASIDA IQLIM O'ZGARISHINING IJTIMOИЙ-IQTISODIЙ OQIBATLARI VA ZAIF AHOLI QATLAMLARIGA TA'SIRI	1047
Madenova Elmira Nzamatdinovna	
УЛУЧШЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВИЗАЦИЮ В ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ: СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ ОБЗОР	1052
Эргашев Мухиббек Аслам угли	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KIMYO SANOATI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	1057
Xaydarova Kamola Axinjanovna, Umaraliyev Asliddin Faxriddin o'g'li	
BARQAROR IQTISODIЙ O'SISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" LIZINGNI JORIЙ ETISH IMKONIYATLARI	1062
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
ПРЕФЕРЕНЦИИ И РИСКИ УЗБЕКИСТАНА ОТ ИНИЦИАТИВЫ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ПУТЬ»	1067
Wang Jianhong, Наров Улугбек Ирискулович	
DAVLATNING IQTISODIЙ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH.....	1071
Karimov Ulug'bek Mirzajon o'g'li	
TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI	1075
Quralov Nurxissa Iles o'g'li	
TURIZM SOHASIDA TRANSPORT XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIЙ MEХANIZMI.....	1082
Haydarov Jasur Baxodir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATINING ISTIQBOLLARI.....	1087
Mamatov Xabibulla Mamatovich	
O'ZBEKISTON ZIYORAT TURIZMI BRENДИNI SHAKLLANTIRISHDA MUQADDAS QADAMJOLARNING MARKETING SALOHİYATI	1091
Turayev Ziyadulla Norsoatovich	
ASOSIY KAPITALGA YO'NALTIRILGAN INVESTISIYALARNI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI TAKOMILLASHTIRISH	1095
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KREATIV IQTISODIYOTNING TARKIBI, TASNIFI VA RIVOJLANTIRISH OMILLARI.....	1103
Daminova Madinaxon Bahromjon qizi	
TURIZM TURLARINI DIVERSIFIKATSİYALASHDA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR VA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	1110
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
O'ZBEKISTONDA OBLIGATSİYALAR BOZORINING RIVOJLANISHI VA UNING IQTISODIЙ AHAMIYATI	1117
Muxammedova Zarina Murodovna	
SUG'ORILADIGAN YERLARNING EKOLOGIK HOLATINI YAXSHILASHNING IQTISODIЙ MEХANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHDA JAHON TAJRIBALARI	1121
Sultonov Xudoyshukur G'ayratovich	
IQTISODIЙ RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIЙ TAJRIBASI.....	1126
Xaydarov Ravshan Xikmatullaevich	
ВЛИЯНИЕ ТОРГОВОГО БАЛАНСА УЗБЕКИСТАНА И КИТАЯ НА РАЗЛИЧНЫЕ ОТРАСЛИ.....	1131
He Xiaoqu, Уркинбаев Т. А.	
РОЛЬ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕФОРМИРОВАНИИ ЭКОНОМИК СТРАН ПЕРЕХОДНОГО ТИПА	1135
Qian Xuanhong, Наров Улугбек Ирискулович	
"YASHIRIN IQTISODIYOT"NING ULUSHINI QISQARTIRISHDA AUDITNING O'RNI	1140
Qo'shmatov Otaxon Qurbonaliyevich	

TRANSFERRING PORT MULTIMODAL COORDINATION CAPABILITIES ACROSS INSTITUTIONAL CONTEXTS: LOCALIZATION MECHANISMS IN THE CHINA-UZBEKISTAN LOGISTICS CORRIDOR.....	1146
Mu Zhendi	
TURIZM XIZMATLARINING SIFATINI OSHIRISH ORQALI MEHMONDO'STLIK INDUSTRIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	1156
Z.T. Bakayev	
ESG-ПРИНЦИПЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ УЗБЕКИСТАНА: ОТ ПЕРВЫХ ИНИЦИАТИВ К ФОРМИРОВАНИЮ УСТОЙЧИВОЙ МОДЕЛИ ОТРАСЛИ.....	1161
Аблаева Валентина Борисовна	
KAMBAG'ALLIK DARAJASINI PASAYTIRISHDA ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATINI KENGAYTIRISHNING O'RNI	1169
Saparov Murod Irgashovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH VA IQTISODIY O'SISH O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK: EKONOMETRIK TAHLIL.....	1173
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
"2025-YIL YAKUNI BO'YICHA O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA OMILLARI: IMF VA MARKAZIY BANK MA'LUMOTLARI TAHLILI"	1177
Ergashev E'zozbek Umirzakovich, Vaxabov A.V.	
KORXONANING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQOBAT RAZVEDKASIDAN FOYDALANISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	1183
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA AHOLI MIGRATSIYASI TAHLILI (2010-2024 YILLAR).....	1188
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
ВОПРОСЫ ПРИМЕНЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАН	1192
Аман Тургунович Кенжабаев, Бахтияр Бадриддинович Садриддинов	
SANOAT KORXONALARIDA YASHIL IQTISODIY FAOLIYATNI BAHOLASH USULLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	1200
Zuxurova Nargiza Abdusattarovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IPOTEKANI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH AMALIYOTI.....	1204
Berdinazarov Zafar Ulashovich, Xayitov Bobirbek Ergashevich	
XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ IKKIYOQLAMA SOLIQA TORTISHNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARINING TAHLILI.....	1212
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA YASHIL IQTISODIYOTNING HOZIRGI HOLATI VA YASHIL TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	1221
Sharofitdinov Shaxzod Damin o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA EKOLOGIK HOLAT YOMONLASHUVINING TASHQI INVESTITSIYALARGA TA'SIRI.....	1228
Poyonov Jamshid	
RAQAMLI TURIZM PLATFORMALARIDA KONTENT TAHLILI HAMDA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	1232
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OLIY TA'LIM SOHASIDA INVESTITSION RISKLARNI BAHOLASH TENDENSIYALARI.....	1240
Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA SIRKULAR BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1246
Utegenov Ilham Baxtiyarovich	
GO'SHT YETISHTIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (JIZZAX VILOYATI MISOLIDA)	1250
Otabekov Javdod Nurulla o'g'li	

O'ZBEKISTONDA TASHQI AUDIT TIZIMINING RIVOJLANISHI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	1256
Ibayev Xo'jabek, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASES OF THE DEVELOPMENT OF SEPARATE SEGMENTS ... OF REGIONAL BUSINESS TOURISM	1261
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYANING XUSUSIYATLARI	1267
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORATNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	1272
Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna	
EKOLOGIK SOLIQLARNI HISOBLASH VA UN DARISH METODOLOGIK ASOSLARINI YARATISH	1276
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich	
IQTISODIYOTDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIK SANOAT ZONALARINI TASHKIL ETISHNING IQTISODIY VA IJTIMOY AHAMIYATI	1281
Fayziyeva Iroda Shuhrat qizi	
CAPITAL ADEQUACY AND FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN	1286
Shokhrukh Komilov	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA TURIZM SOHASINI STATISTIK BAHOLASH METODOLOGIYASI	1291
Jumanova Zilola Tuychiyevna, Sur'atova Mohiraxon Shavkat qizi	
AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANISHINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	1296
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA HUDUDIY TAMOYILLARNING O'RNI	1300
Abduraimov Dilshod Muratkulovich	
ENHANCING STRATEGIC MANAGEMENT IN TOURISM SERVICE ENTERPRISES IN UZBEKISTAN: A SWOT-BASED ANALYSIS	1304
Mustafakulova Sitara Shukhratovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARIDA AXBOROT TIZIMLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MOLIYAVIY BARQARORLIKKA ERISHISH YO'NALISHLARI	1310
Maxmudov Abduxalil Abduraxmon o'g'li	
O'ZBEKISTON AHOLISI JINSI NISBATINING HUDUDIY VA YOSH FARQLANISHINI STATISTIK TADQIQI	1314
Toshmatov Zoyir Xudayberganovich, Begalova Durдона Baxodirovna	
MAMLAKATDA INVESTITSIYA MUHITNI YAXSHILASH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISH YO'LLARI	1321
Roza Xudaybergenova	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLI BANDLIGINING INNOVATSION VA MOSLASHUVCHAN SHAKLLARINI RIVOJLANTIRISH	1326
Umarova Gulandom Tumanovna	
ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО В КОММУНАЛЬНОЙ СФЕРЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОПЫТА КИТАЯ И ВЕЛИКОБРИТАНИИ И ВОЗМОЖНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	1330
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KONSTRUKTIV MASALANI YECHISH USLUBI	1334
Azimov Alisher, Sabirova Dildora, Tairova Nafisa	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОНСОЛИДИРОВАННОЙ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	1338
Махмудова Наргиза Давлят кизи	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYALAR JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING BUXGALTERIYA HISOBIDAGI TA'SIRI	1343
Mardonov Mamed Shavkatovich, Suyunov Raxmatillo Raximberdi o'g'li	
АНАЛИЗ И СПОСОБЫ ПОВЫШЕНИЯ ФИНАНСОВО-ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ	1347
Ахмедова Азиза Тохириевна	

MAKROIQTISODIY TEBRANISHLAR VA IQTISODIY SIKLLAR: SABABLARI VA RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	1352
Muxammedov Murod Muxamedovich	
O'ZBEKISTONDA VAZIRLIK VA IDORALARDA ICHKI AUDIT XIZMATLARI FAOLIYATINI BAHOLASH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	1356
Ibragimova Muxlisa Abdulxakimovna	
HUDUDNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDA TURISTIK-REKREATSION SALOHİYATNING MAZMUNI VA ILMIY TALQINI.....	1362
Usmanova Zumrad Islamovna	
ВЛИЯНИЕ ТОРГОВОГО БАЛАНСА УЗБЕКИСТАНА И КИТАЯ НА РАЗЛИЧНЫЕ ОТРАСЛИ.....	1366
He Xiaocu, Уркинбаев Т. А.	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA MOLIYAVIY JIHATLARI TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI.....	1370
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna, No'monova Hilola Muftillo qizi	
SUG'URTA VA FOND BOZORLARI O'RTASIDAGI O'ZARO INTEGRATSIYA BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI.....	1375
Kengesbaeva Suluxan Maxsetbay qizi	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ЭКСПОРТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕГО РОЛЬ В РАЗВИТИИ РЕГИОНА.....	1380
Тулибаева Камола	
АНАЛИЗ ЛИКВИДНОСТИ БАНКОВ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ.....	1385
Ходжаева Феруза Авазхановна	
XORAZM VILOYATINING TASHQI SAVDO TAHLILI VA ISTIQBOLLARI.....	1389
Qurbanov Feruz Bahramovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA INSON KAPITALINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY VAZIFALARI.....	1395
Alimova Oydin Baxtiyarovna	
OUTSOURCING: A MODERN WAY TO INCREASE THE EFFICIENCY OF ENTERPRISES.....	1402
Dauletalieva Aymereke Sagievna	
O'ZBEKISTONDA YUK VAGONLARINI ISHLAB CHIQRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1406
Kaydarov Ismatulla	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION FAOLIYATNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA INNOVATSION INFRATUZILMANING RIVOJLANISHI.....	1412
Tursunova Nazokat Tolibjonovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA AKTIVLAR SIFATINI MUSTAQIL BAHOLASH (AQR) MARKAZINI TASHKIL ETISH IMKONIYATLARI.....	1418
Suxrob G'aybulloev	
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATINING BUDJET MABLAG'LARIDAN OQILONA FOYDALANISHNI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	1427
Kasimova Gulyor Axmatovna, Esenbayeva Biybinaz Maxmut qizi	
INNOVATSION MENEJMENT METODOLOGIYASI: NAZARIY ASOSLARI VA ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMIDAGI AHAMIYATI.....	1432
Atamatov Abduxalil Salomovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIGA INVESTITSİYALARNI "CROWD INVESTING" PLATFORMALARI ORQALI JALB ETISH.....	1437
Ibragimov G'anjon G'ayratovich	
TURIZM KLASSTERLARINING EVOLUTSIYASI: AN'ANAVIY MAJMUALARDAN RAQAMLI KLASSTERLARGACHA.....	1441
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi	
IPO O'TKAZISH BOSQICHLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI TAHLILI.....	1446
Mamatmurodov Alisher Saparboyevich	

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA KORPORATIV MADANIYATNING ZAMONAVIY BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI.....	1455
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA SUV RESURSLARINI SAMARALI TAQSIMLASHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	1463
Amanbaev Amanali Ortazbaevich	
FORECASTING THE EFFICIENCY OF SOLID WASTE RECYCLING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	1467
Axmedov Sheramat Umurxojayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	1472
Toxirova Gavxaroy Tolibjon qizi	
PROBLEMS AND SOLUTIONS IN THE INSTITUTIONAL TRANSFORMATION OF ACCOUNTING AND AUDITING SYSTEMS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	1477
Jumanazarov Ruzimurod, Rabbimov Elbek	
TADBIRKORLIK VA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI VA ULARDAN MAMLAKATIMIZDA FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	1481
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
XORAZM VILOYATIDA SUV RESURSLARI TANQISLIGI VA TUPROQ DEGRADATSIYASINING MINTAQANING EKOLOGIK-IQTISODIY HOLATIGA TA'SIRI.....	1486
Djumaniyazov Farruxbek Abdulla o'g'li	
O'ZBEKISTON EKSPORT SALOHIYATINING HUDUDIY TAFOVUTLARI TAHLILI: XORAZM VILOYATI MISOLIDA (2021-2025)	1491
Yaqubov San'at Shonazarovich	
KICHIK VA O'RTA AGROBIZNESLARNING EKSPORT SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI.....	1501
Muxitdinov Shuxrat Ziyavitdinovich	
WTO ACCESSION AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: LESSONS FROM VIETNAM AND KAZAKHSTAN	1507
J.Ya. Nurillaev	
MILLIY IQTISODIYOTDA TASHQI EKOLOGIK ZARARLARNI ICHKILASHTIRISH MEXANIZMLARI	1513
Sodikov Zokir Rustamovich	
KRIPTOBIRJA AXBOROT TIZIMIDA SERVER YUKLAMASINI SAMARALI BOSHQARISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1519
Shoaxmedova Nozima Xayrullayevna	
TEJAMKORLIK VA INNOVATSIYA: IQTISODIY O'SISHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI.....	1524
Allaberganov Zakir G'ayibovich	

TEJAMKORLIK VA INNOVATSIYA: IQTISODIY O'SISHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI

Allaberganov Zakir G'ayibovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti

E-mail: zokir3432@mail.ru

Annotatsiya. Maqolada milliy iqtisodiyotda ishlab chiqaruvchilarning raqobatbardoshligi va iqtisodiy faoliyat samaradorligini ta'minlashga ta'sir ko'rsatuvchi omillarning tejamkorlik bilan bog'liq jihatlari tadqiq etilgan. Ushbu yo'nalishda nazariy-uslubiy yondashuvlar asosida tejamkorlikni ta'minlashning innovatsion yo'nalishlari va omillari tizimli ravishda tartibga keltirilgan. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy resurslar unumdorligini oshirish va tannarxni kamaytirish bo'yicha belgilangan me'yorlarga erishishda tejamkorlikni joriy etish imkoniyatlari hamda shart-sharoitlariga doir ilmiy takliflar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tejamkorlik, foydani maksimallashtirish, iqtisodiy resurslar, investitsion tovarlar, iqtisodiy faoliyat, innovatsion iqtisodiyot, iqtisodiy faollik, davlat sanoat siyosati, raqobatbardoshlik, ishlab chiqarish miqyosi.

Abstract. The article examines processes related to the impact of efficiency (saving) on factors influencing the competitiveness of producers and the effectiveness of economic activity in the national economy. Based on theoretical and methodological approaches, innovative directions and factors for ensuring efficiency are systematized. In the context of an innovative economy, scientific proposals and practical recommendations are developed regarding the conditions and opportunities for implementing efficiency measures to achieve established standards for increasing the productivity of economic resources and reducing costs.

Key words: efficiency, profit maximization, economic resources, investment goods, economic activity, innovative economy, economic activity, state industrial policy, competitiveness, production scale.

Аннотация. В статье исследуются процессы, связанные с влиянием бережливости на факторы, определяющие конкурентоспособность производителей и эффективность экономической деятельности в национальной экономике. В данном контексте на основе теоретико-методологических подходов систематизированы инновационные направления и факторы обеспечения бережливости. В условиях инновационной экономики разработаны научные предложения и практические рекомендации по внедрению принципов бережливости для достижения установленных норм повышения производительности экономических ресурсов и снижения себестоимости.

Ключевые слова: бережливость, максимизация прибыли, экономические ресурсы, инвестиционные товары, экономическая деятельность, инновационная экономика, экономическая активность, государственная промышленная политика, конкурентоспособность, масштаб производства.

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti qoidalari asosida zamonaviy rivojlangan mamlakatlarda xo'jalik yuritish usullari, eng avvalo, talab va taklif, raqobat mexanizmlari, narxlarning erkin shakllanishi hamda foydani maksimallashtirish tamoyillariga asoslanadi. Rivojlangan mamlakatlarda foydani maksimallashtirish qoidalariga muvofiq, xo'jalik yurituvchi subyektlar darajasidagi tejamkorlik ishlab chiqarish sohasiga bevosita taalluqli bo'lib, jamoaning iqtisodiy faoliyatining pirovard natijasi hisoblangan investitsion tovarlardan samarali foydalanishga qaratilgan xatti-harakatlarda namoyon bo'ladi. Mazkur darajada tejamkorlikning o'ziga xos shaklda amal qilishi xo'jalik subyekti doirasida uni baholash va aniqlashga nisbatan uslubiy yondashuvlarni ishlab chiqish zaruratini yuzaga keltiradi.

Mamlakatimiz iqtisodiyotida tejamkorlikning o'rni va dolzarbligi xususida Shavkat Mirziyoyev 2020–12–29 sanasidagi Oliy Majlisga Murojaatnomasida quyidagilarni ta'kidlab o'tgan: "...kambag'allikni qisqartirish va qishloq aholisi daromadlarini ko'paytirishda eng tez natija beradigan omil bu — qishloq xo'jaligida hosildorlik va samaradorlikni keskin oshirishdir. Bunda har gektar yerdan olinadigan daromadni hozirgi o'rtacha 2 ming dollardan kamida 5 ming dollargacha yetkazish ustuvor vazifa qilib qo'yiladi. Buning uchun qishloq xo'jaligiga

eng ilg'or texnologiyalar, suvni tejaydigan texnologiyalar, biotexnologiyalar, urug'chilik, ilm-fan va innovatsiyalar sohasidagi yutuqlarni keng joriy etish lozim" [1].

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar bilan bog'liq holda iqtisodiy resurslar iste'moli jarayonini tashkil etish usullarini ham bozor iqtisodiyoti talablariga muvofiqlashtirish dolzarb vazifaga aylanmoqda. Ayniqsa, mavjud iqtisodiy resurslardan tejamkorlik asosida foydalanish ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yaqin yuz yil ichida ishlab chiqarishni energiya resurslari — neft, gaz va ko'mir bilan ta'minlash masalasi global muammo sifatida yuzaga kelishi ehtimoldan xoli emas [2]. Shu kabi omillar mamlakatimiz iqtisodiyotining turli tarmoq va sohalarida tejamkorlikni baholash hamda uni aniqlashga doir ilmiy-nazariy tadqiqotlar olib borish zaruratini yanada kuchaytirmoqda.

Zamonaviy iqtisodiyotda resurslarning cheklanganligi va global raqobatning kuchayishi sharoitida tejamkorlik masalasi alohida ahamiyat kasb etadi. Tejamkorlik nafaqat xarajatlarni qisqartirish, balki mavjud resurslardan oqilona va samarali foydalanish orqali yuqori iqtisodiy natijalarga erishishni anglatadi.

Innovatsion taraqqiyot esa iqtisodiyotning sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarilishini ta'minlovchi asosiy omil hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, tejamkorlik va innovatsiya o'zaro uzviy bog'liq bo'lib, ularning uyg'unligi iqtisodiy barqarorlik hamda raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tejamkorlik bilan bog'liq fikrlar turli manbalarda, jumladan, diniy ta'limotlarda ham keng yoritilgan. Masalan, zardushtiylikning muqaddas kitobi — Avestoda moddiy boyliklarni ko'paytirish kishilarning asosiy faoliyati sifatida ulug'lanadi. Ushbu yondashuvda iqtisodiy faoliyat va jarayonlarda tejamkorlikning o'rni munosib baholanib, u moddiy farovonlikning muhim sharti sifatida talqin etiladi. Ma'lumki, har qanday faoliyatda o'tahollik, mo'tadillik va me'yor tamoyillari doimo ma'qullangan. Aksincha, haddan oshish, isrofgarchilik, manmanlik va riyokorlik kabi illatlar ham aqlan, ham shar'an qoralanib, ulardan tiyilish zarurligi ta'kidlangan.

Tejamkorlikni baholash va uni aniqlashga doir dastlabki ilmiy tadqiqotlar klassik iqtisodchilar tomonidan atroflicha o'rganilgan bo'lib, ular mehnatni tejash masalasini qiymatning mehnat nazariyasi orqali izohlab berganlar. Adam Smith fikriga ko'ra, tejamkorlikka insonlarni o'z turmush sharoitlarini yaxshilashga bo'lgan intilish undaydi. Tejamkorlikka ayirboshlash va mehnat taqsimotining o'zaro aloqadorligi orqali erishish mumkin. Mehnat taqsimoti jarayonida milliy mahsulotni yaratishda insonlar o'rtasida hamkorlik shakllanadi. Masalan, hunarmand dehqon uchun kiyim tikish vazifasini bajarib, qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish hajmining oshishiga bilvosita ta'sir ko'rsatadi. Dehqon esa, o'z navbatida, hunarmandni don yetishtirishdan ozod etib, sanoat ishlab chiqarish hajmining o'sishiga hissa qo'shadi [3].

Adam Smithning "ko'rinmas qo'l" tamoyilini xalqaro savdoga nisbatan qo'llagan holda, har bir mamlakat o'z resurslari va mehnatini eng yuqori foyda keltiruvchi sohalarga yo'naltirishi lozimligini asoslaydi. Ushbu manfaatga intilish natijasida turli mamlakatlar o'rtasida samarali va tejamli mehnat taqsimoti yuzaga keladi. Natijada, masalan, vino Fransiya va Portugaliyada, un mahsulotlari Amerika va Polshada, turli metall buyumlar esa Angliyada ishlab chiqarilishi maqsadga muvofiq ekanligi ta'kidlanadi [4].

Dj. Pettersen tadqiqotlarida ishlab chiqarishning strategik rivojlanish omillaridan samarali foydalanish jarayonida oraliq ishlab chiqarish bosqichining ahamiyati asoslab berilgan. Xususan, ishlab chiqarishdagi nomuvofiqliklarni tashkilot doirasida shakllantirilgan konsepsiyaning ehtimoliy ko'rsatkichlari orqali izohlash mumkinligi haqidagi xulosaga kelingan [5].

B. Klaudia va S. Marek tadqiqotlariga muvofiq, korxonada tejamkorlikni baholash va uni aniqlash jarayonida innovatsiyalarning o'rni hamda ularni boshqarish strategiyasi tahlil qilinadi. Innovatsiyalarni boshqarish modeliga ko'ra, innovatsiyalarni boshqarishda qo'llaniladigan aralash usullar va vositalar tejamkorlikni baholashning asosiy omillaridan biri sifatida e'tirof etiladi [6].

D. Vumek va D. Djonstadqiqotlarida tejamkorlikni baholash va uni aniqlash tizimi korxonalarda qadriyat yaratish jarayonini doimiy ravishda takomillashtirishga qaratilganligi ta'kidlanadi. Xususan, yordamchi va xizmat ko'rsatuvchi omillarni vaqt va makon nuqtayi nazaridan oqilona uyg'unlashtirish hamda sifatni oshirish jarayoniga alohida e'tibor qaratish zarurligi qayd etiladi [7].

S. G. Tyaglov va I. V. Takmasheva o'z tadqiqotlarida korxonada tejamkorligini ishlab chiqarish texnologiyalarining usullari, tamoyillari va asosiy vositalari bilan uzviy bog'liqlikda o'rganadilar [8].

Michael Porter o'zining ilmiy tadqiqotlarida tashqi savdoning asosiy tamoyillarini yoritish jarayonida mamlakatning xalqaro raqobatbardoshligini bevosita tejamkorlik bilan bog'laydi. U tejamkorlikni quyidagi darajalarda tahlil qiladi: firma ichidagi texnologik tejamkorlik, ishlab chiqarish miqyosidagi tejamkorlik hamda tarmoq yoki makroiqtisodiy darajadagi tejamkorlik [9].

E. Sh. Shodmonov va boshqalar tadqiqotlarida bozor munosabatlari sharoitida sanoat korxonalarida tejamkorlikni ta'minlashning shart-sharoitlari va omillari, shuningdek, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish jarayonlarini tizimli tashkil etish masalalari o'rganilgan [10].

T. T. Jo'raev va R. A. Kalandarov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, ishlab chiqarish samaradorligi va tejamkorlik darajasi, avvalo, texnika va texnologiya rivojlanishiga bog'liqdir. Shu bilan birga, texnika taraqqiyoti ichki talabni samarali qondirishda muhim rol o'ynovchi kichik biznes faoliyati bilan chambarchas bog'liq ekanligi ta'kidlanadi [11].

B. A. Xolmatov tadqiqotlarida qishloq xo'jaligida tejamkorlik omillarini rivojlantirish bo'yicha turli darajadagi chora-tadbirlarni o'zaro muvofiqlashtirish jarayoniga ustuvor ahamiyat berilgan [12].

X. G'. Xaydarov tomonidan amalga oshirilgan tadqiqotlarda fan va texnika sohasida davlat sanoat siyosatining asosiy maqsadi — iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratish hamda keng ko'lami ilmiy-texnik loyihalarni amalga oshirish orqali tejamkorlikni ta'minlashdan iborat ekanligi asoslab berilgan [13].

Bizningcha, yuqoridagi tejamkorlikka oid qarashlarni umumlashtirgan holda shuni ta'kidlash mumkinki, iqtisodiy faoliyatning shakllanishi va rivojlanishi bilan birga tejamkorlik muammosi ham vujudga keladi. Fan-texnika taraqqiyoti natijasida insoniyat oldida tejamkorlikni ta'minlovchi samarali xo'jalik yuritish shakllarini izlab topish vazifasi dolzarb ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda tejamkorlikning zaruratga aylanishi resurslar isrofgarchiligi, sifatsiz mahsulotlar hajmining ortishi hamda mahsulot birligiga to'g'ri keladigan xarajatlar miqdorining raqobatbardoshlikni ta'minlashdagi o'rni bilan bog'liq jarayonlarda yaqqol namoyon bo'lmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida tejamkorlikni baholash va uni aniqlashga doir uslubiy yondashuvlarning muhim xususiyatlari mantiqiy abstraksiya, induksiya va deduksiya, shuningdek, tizimli tahlil kabi ilmiy tadqiqot metodlari asosida yoritib berilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tejamkorlikning mahsulot birligi uchun sarflanadigan xarajatlarni kamaytirish va ishlab chiqarish hajmini oshirish, shuningdek, turdosh sohalar o'rtasidagi o'zaro to'ldiruvchanlik, texnologiya va axborot almashinuvi samaralari bilan bog'liqligi XIX asr kapitalistik ishlab chiqarish usuli doirasida keng tahlil etilgan. Ushbu davrda sanoatda oddiy kooperatsiyaning manufaktura bilan almashinuvi hamda undan kapitalistik fabrikaga o'tish jarayonida ijtimoiy mehnatni tejash ustuvor ahamiyat kasb etganligi asoslab berilgan.

Biroq, mazkur davr tadqiqotlarida resurslarni iqtisod qilishni mahsulot birligiga to'g'ri keladigan xarajatlarni qisqartirish hamda korxonalarining resurs zaxiralarini kamaytirish orqali ortiqcha sarflarni me'yorlashtirish masalalariga yetarli darajada e'tibor qaratilmagan.

XX asrga kelib, moddiy resurslarni iqtisod qilish mahsulot sifati va texnik darajasini pasaytirmasdan, joriy yoki bazis davrga nisbatan mahsulot birligiga to'g'ri keladigan material resurslar ulushining kamayishi bilan tavsiflanadigan tadqiqotlar ustuvor ahamiyat kasb eta boshladi. Ushbu davr ilmiy ishlanmalarining asosiy xususiyati — tejamkorlikni samarali xo'jalik yuritishning muhim omili sifatida e'tirof etilishi va unga erishish yo'llarining ilmiy asosda ishlab chiqilganligidir.

Hozirgi zamon ishlab chiqarish jarayonida jonli mehnat va unda mujassamlashgan o'tmish mehnat sarflari nisbatida sifat o'zgarishlari yuz bermoqda. Bunda jonli mehnat ulushi kamayib, buyumlashgan mehnat ulushi nisbatan ortib boradi va natijada mahsulot birligida mujassamlashgan umumiy mehnat sarfi qisqaradi. Jonli mehnat sarflarining kamayishi fan-texnika taraqqiyoti yutuqlari asosida mehnatning texnika bilan qurollanish darajasining oshishi bilan izohlanadi. Bu jarayonda qo'l mehnati mashina va uskunalar zimmasiga yuklanib, insonning texnikaga bog'liqligi ortadi. Natijada ishlab chiqarish sohasida band bo'lganlar sonining qisqarishi uchun shart-sharoitlar yuzaga keladi, xizmat ko'rsatish sohasining rivojlanishi esa umumiy mehnat unumdorligining oshishiga xizmat qiladi.

Innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida resurslar taqchilligi ehtiyojlarni oqilona qondirish darajasini tanlash zaruratini yuzaga keltiradi. Bu esa kam resurs sarflab, yuqori natijalarga erishish imkonini beradi. Natijada mahsulot birligini yaratish uchun sarflanadigan resurslar miqdorini qisqartirish orqali resurslardan tejamli foydalanish ustuvor yo'nalishga aylanadi.

O'z navbatida, resurslardan oqilona foydalanish ularning iste'mol xossalarini (tabiiy, kimyoviy, fizik va boshqalar) hisobga olgan holda to'g'ri qo'llashni anglatadi. Ushbu yondashuv resurslardan muqobil foydalanish imkoniyatlari mavjudligi bilan bog'liq bo'lib, bir xil turdagi resurslardan turli sifat va miqdor ko'rsatkichlari asosida foydalanish imkonini beradi.

Har qanday darajada iqtisodiy o'sishning barqarorligi, avvalo, zamonaviy innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish, milliy xo'jalikni jahon iqtisodiyoti rivojlanish tamoyillariga mos ravishda modernizatsiya qilish, milliy va jahon bozorlaridagi talabni hisobga olgan holda ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish, iqtisodiyotda ijobiy tarkibiy o'zgarishlar va maqbul restrukturizatsiya jarayonlarini amalga oshirish hamda barcha darajalarda tejamkorlik tamoyillarini joriy etishni taqozo etadi.

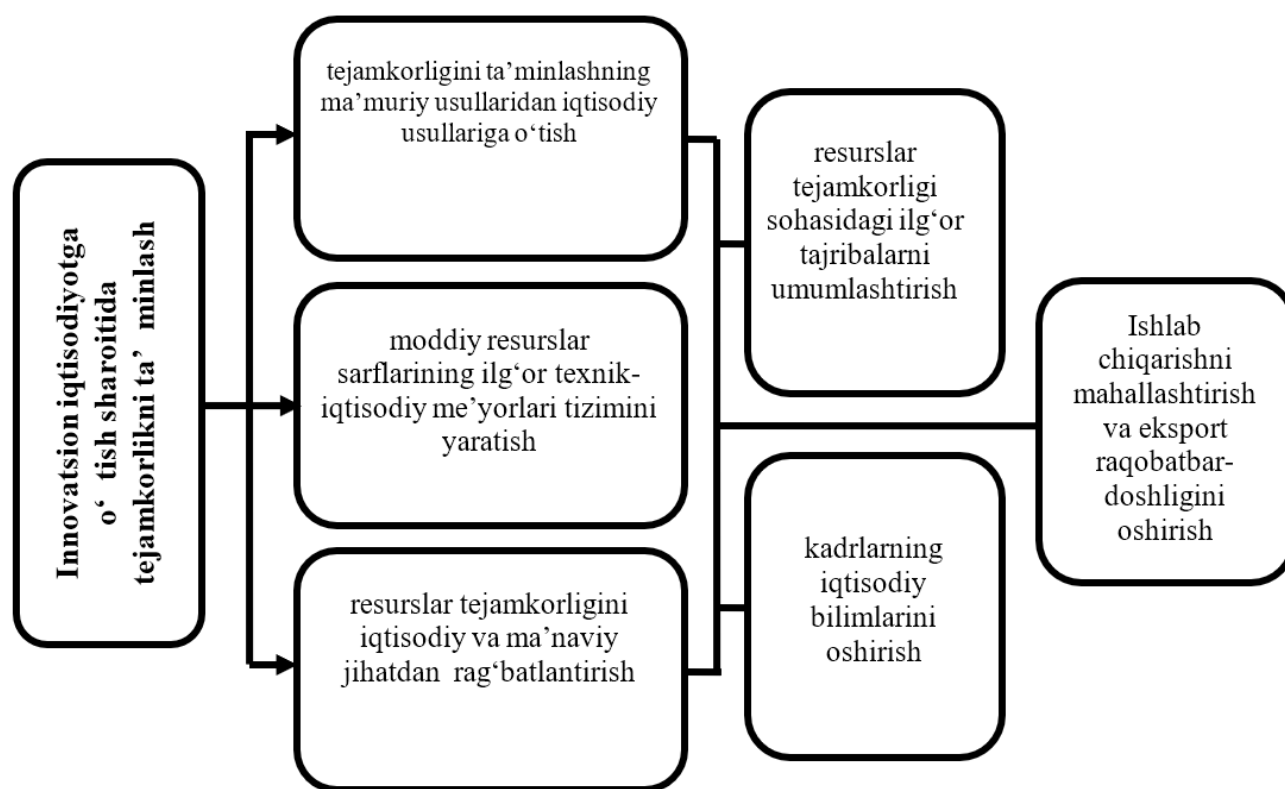
Amaliyotda har bir resursdan to'liq va maqsadga muvofiq foydalanishga erishish murakkab vazifa hisoblanadi. Ayniqsa, erkin bozor sharoitida raqobat va narx mexanizmlarining to'liq samarali amal qilmasligi hamda resurslar to'g'risidagi axborotning yetarli emasligi ko'p hollarda ulardan noo'rin va samarasiz foydalanishga olib keladi. Shu bois mamlakat va uning hududlarining tabiiy-iqtisodiy shart-sharoitlari, mavjud resurs salohiyati, ularning ichki va xalqaro mehnat taqsimotidagi o'rni, ixtisoslashuv darajasi, mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik hamda iqtisodiy o'sishni moliyalashtirishning ichki va tashqi manbalaridan foydalanish imkoniyatlarini kompleks tarzda hisobga olish zarur.

O'zbekistonda "Yangi O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida iqtisodiyotni raqamlashtirish, energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish hamda innovatsion faollikni oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Bunda kichik biznes va startaplarni qo'llab-quvvatlash, sanoatda resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish, "yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirish hamda raqamli platformalarni kengaytirish kabi ustuvor yo'nalishlar belgilangan. Mazkur chora-tadbirlar iqtisodiyotda samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar — sanoat mahsuloti, iste'mol tovarlari va qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi, investitsiyalar kiritish, chakana tovar aylanmasi hamda pulli xizmatlar hajmining o'sish sur'atlari dinamikasini barqarorlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, o'rtacha darajadan past ko'rsatkichlarga ega hududlarni rivojlantirish bo'yicha maqsadli davlat dasturlarini ishlab chiqish va ularni amalga oshirish mexanizmlarini aniq belgilash davlatning hududiy iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

O'z navbatida, mazkur jarayon iqtisodiy faollikning yuqori darajada shakllanishini hamda tejamkorlikning innovatsion taraqqiyot bilan uyg'un holda rivojlanishini taqozo etadi (1-rasm).

1-rasm. Innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida tejamkorlikni ta'minlashda moddiy resurslardan foydalanishning o'rni

Innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida tejamkorlikni ta'minlash moddiy resurslardan foydalanish jarayonida ustuvorlikni belgilaydi. Bu esa mahsulotning taqsimlanmagan qismida mintaqalar ulushini qisqartirish orqali hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirishga xizmat qiladi. Mintaqalarda iqtisodiy o'sishga qaratilgan siyosat, avvalo, o'sish sur'ati o'rtacha darajadan past bo'lgan hududlar ulushini kamaytirish va mavjud farqlarni qisqartirishga yo'naltirilishi lozim.

Muayyan ehtiyojni qondirishga xizmat qiluvchi mahsulotlarni ishlab chiqarish resurslarining miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini, shuningdek, ularning nafillik darajasini aniq belgilashni talab etadi.

Tejamkorlikning innovatsion taraqqiyotni ta'minlashdagi o'rni tejamli ishlab chiqarishga o'tish jarayonida yanada yaqqol namoyon bo'ladi. Xususan, "...elektroenergetika tizimini modernizatsiya qilish, energiya

iste'molini kamaytirish hamda energiya tejamkorligini ta'minlovchi samarali tizimni joriy etish choralarini amalga oshirish" [2] muhim ahamiyat kasb etadi. Bunga elektr energiyasi ta'minoti tizimiga xususiy operatorlarni jalb etish, hisob-kitob tizimini takomillashtirish, iste'molchilar hisobini to'g'ri yo'lga qo'yish hamda elektr energiyasi yo'qotishlarini kamaytirish orqali erishiladi.

Elektr energiyasi iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror faoliyatini ta'minlovchi asosiy resurslardan biri hisoblanadi. Shu jihatdan, uning iste'mol dinamikasi mamlakatdagi iqtisodiy rivojlanish, tarmoqlar transformatsiyasi hamda aholi turmush darajasining muhim indikator sifatida namoyon bo'ladi.

2020–2026-yillarga oid ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda elektr energiyasiga bo'lgan talab barqaror o'sish tendensiyasiga ega bo'lib, bu holat iqtisodiy faollikning kengayishi bilan uzviy bog'liqdir.

Jadval ma'lumotlariga ko'ra, 2020-yilda jami iste'mol 59 800 mln kVt-soatni, 2026-yilda esa 76 500 mln kVt-soatni tashkil etgan. Umumiy o'sish 16 700 mln kVt-soatni yoki 28 foizni tashkil etadi. Mazkur o'sish sanoatlashuv jarayonining chuqurlashuvi, aholi soni va daromadlarining ortishi, shuningdek, raqamli iqtisodiyot va xizmatlar sohasining kengayishi bilan izohlanadi.

Istiqbolda ushbu sohalarida elektr energiyasi iste'molini optimallashtirish maqsadida me'yorlashtirish tizimini joriy etish hamda uni takomillashtirish maqsadga muvofiq hisoblanadi (1-jadval).

1-jadval. 2020–2026-yillarda O'zbekiston Respublikasining tarmoq va sohalarida elektr energiyasi iste'moli (mln kVt-soat) [14]

Nomi	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026*
Jami	59800	61500	64500	67500	70500	73500	76500
Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha							
Sanoat	17749	18500	19500	20500	21500	22500	23500
Qurilish	422	450	480	520	560	600	650
Qishloq xo'jaligi	10596	10800	11200	11600	12000	12500	13000
Transport	2815	3000	3200	3500	3800	4100	4500
Tijorat va davlat	5635	6000	6500	7000	7500	8000	8500
Aholi	18652	19500	20500	21500	22500	23500	24500
Boshqa sohalar	1230	1500	1700	1900	2100	2300	2500

Yuqoridagi holatlar tejamkorlikni joriy etish jarayonida hududlar kesimida barqaror iqtisodiy o'sishga erishish, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirish hamda aholi turmush farovonligini oshirish talablarini inobatga olish zarurligini ko'rsatadi.

Har qanday darajada iqtisodiy o'sishning barqarorligi, avvalo, zamonaviy innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish, milliy xo'jalikni jahon iqtisodiyoti rivojlanish tamoyillarini hisobga olgan holda modernizatsiya qilish, milliy va jahon bozorlaridagi talabni e'tiborga olib ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish, iqtisodiyotda ijobiy tarkibiy o'zgarishlarni hamda maqbul restrukturizatsiya jarayonlarini amalga oshirish, shuningdek, milliy iqtisodiyotning barcha bo'g'inlarida tejamkorlik tamoyillarini joriy etishni taqozo etadi.

Bunda mamlakat va uning hududlarining tabiiy-iqtisodiy shart-sharoitlari, mavjud resurs salohiyati, ularning ichki va xalqaro mehnat taqsimotidagi o'рни hamda ixtisoslashuv darajasi, mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik darajasi, shuningdek, iqtisodiy o'sishni moliyalashtirishning ichki va tashqi manbalaridan foydalanish imkoniyatlarini kompleks tarzda hisobga olish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tejamkorlikning innovatsion taraqqiyotni ta'minlashdagi rolini oshirish uchun ichki iste'molchilar va yetkazib beruvchilar zanjirini izchil va uzluksiz jarayonlarga aylantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa ichki va tashqi iste'molchilar uchun qiymat yaratish oqimini shakllantirish imkonini beradi. Mazkur oqimni yetkazib beruvchilarga ham joriy etish, yetkazib berish muddatlarini qisqartirish, bir martalik yetkazib berish hajmini minimallashtirish hamda yetkazib berish sharoitlari va sifatini iste'molchilarning real ehtiyojlariga maksimal darajada moslashtirishga xizmat qiladi.

Tejamli ishlab chiqarishga o'tishning keyingi bosqichi xarajatlarni kamaytirish va mahsulot sifatini oshirish bo'yicha tashabbuskorlikni rivojlantirish orqali amalga oshiriladi. Ushbu tashabbuskorlikni infratuzilmalar yordamida iqtisodiy oqimlar harakatining uzluksizligini ta'minlashga yo'naltirish maqsadga muvofiqdir.

Tejamli ishlab chiqarish sharoitida mahsulot sifati oshishi bilan iste'molchilar talabi to'liqroq qondiriladi, resurslar zaxirasi darajasi kamayadi, ishlab chiqaruvchi xodimlar malakasi muntazam oshirib boriladi hamda moslashuvchan texnologiyalar joriy etiladi. Shu bilan birga, mehnat, kapital va vaqt sarflari qisqaradi, mahsulot

hajmini o'zgartirmagan holda kapital qo'yilmalar samaradorligi oshadi, ishlab chiqarish maydonlaridan foydalanish yaxshilanadi, yangi mahsulot turlarini yaratish va buyurtmalarni bajarish muddati qisqaradi, shuningdek, nuqsonli mahsulotlar ulushi va zaxiralar hajmi kamayadi.

Respublika iqtisodiyotining suveren davlat sifatida barqaror rivojlanishida mavjud energetik va xomashyo resurslaridan oqilona va samarali foydalanishga asoslangan milliy yondashuvni shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bunda iqtisodiy jihatdan rivojlangan davlatlarning energiya tejamkorligi sohasidagi ilg'or ilmiy-amaliy tajribasini har tomonlama o'rganish va amaliyotga joriy etish dolzarb vazifa hisoblanadi. Bu esa ishlab chiqarishning raqobatbardoshligini oshirish hamda milliy iqtisodiyotning xalqaro bozorga integratsiyalashuvini jadallashtirishga xizmat qiladi.

Energiya tejamkorligi samarali amalga oshirilganda yakuniy natijaga erishish uchun zarur bo'lgan energiya resurslari va energiya tashuvchilarga bo'lgan talab sezilarli darajada kamayadi. Bu nafaqat energiyani tejash imkonini beradi, balki undan yanada samarali foydalanish uchun zarur shart-sharoitlarni ham yaratadi.

Fikrimizcha, mamlakatimiz iqtisodiyotining tarmoq va sohalarida innovatsion taraqqiyotni ta'minlash va uning ustuvor yo'nalishlarini shakllantirishda tejamkorlikni ta'minlash bilan bog'liq quyidagi vazifalarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- iqtisodiy rivojlanish darajasi past, ammo tabiiy-xomashyo, mineral va mehnat resurslariga boy hududlarda yirik aglomeratsiya markazlarini shakllantirish;
- faol investitsion siyosat yuritish, investitsiyalarning o'zlashtirilgan qismi ulushini oshirish orqali iqtisodiyotning real sektorida tarkibiy o'zgarishlarni chuqurlashtirish;
- hududlarda ishlab chiqarish faoliyatini ekotizim tamoyillari asosida tashkil etib, energiya, suv va yer resurslaridan samarali foydalanish mexanizmlarini joriy etish;
- iqtisodiyot tarkibini maqbul darajada o'zgartirish orqali jamiyat va individual iste'molni tejamkorlik tamoyillari asosida muvofiqlashtirish;
- sun'iy ekotizimlar (yashil hududlar, o'rmonlar, parklar, suv havzalari, issiqxonalar)ni rivojlantirish orqali atrof-muhit sifatini yaxshilash;
- qayta tiklanuvchi energetika tizimlarini rivojlantirish va ularni mavjud tizimlar bilan integratsiya qilish orqali energiya tejamkorligini oshirish;
- energetik, suv va moddiy resurslar bo'yicha qiyosiy iste'mol normalarini (kishi boshiga va ishlab chiqarish birligiga to'g'ri keladigan) ishlab chiqish va ularga rioya etilishini ta'minlash.

Xulosa qilib aytganda, tejamkorlik va innovatsiya zamonaviy iqtisodiyotning o'zaro bog'liq ikki muhim ustuni hisoblanadi. Ular birgalikda iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi, resurslardan samarali foydalanish imkonini kengaytiradi hamda raqobatbardoshlikni oshiradi.

Shu sababli iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish uchun tejamkorlik tamoyillarini keng joriy etish va innovatsion faollikni oshirish ustuvor vazifa bo'lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risidagi 2023–09–11 dagi PF–158-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/-6600413>
2. Zubko N. M. Ekonomicheskaya teoriya. – Minsk: NTS API, 1998. – B. 61.
3. Mayburd Ye. M. Vvedeniye v istoriyu ekonomicheskoy misli. – Moskva: Nauka, 1996. – B. 68.
4. Kostyuk V. N. Istoriya ekonomicheskix ucheniy. – Moskva: Sentr, 1998. – B. 47.
5. Pettersen J. Defining Lean Production: Some Conceptual and Practical Issues. – TQM Journal, 2009, 21(2), 127–142. DOI: 10.1108/17542730910938137.
6. Bracio K., Szaruck M. Mixed Methods Utilisation in Innovation Management Research: A Systematic Literature Review and Meta-Summary. – Journal of Risk and Financial Management, 2020, 13, 252. DOI: 10.3390/jrfm13110252.
7. Vumek D., Djonc D. Prodazha tovarov i uslug po metodu berezhlivogo proizvodstva. – Moskva: Alpina Publisher, 2016. – 261 b.
8. Tyaglov S. G., Takmasheva I. V. Ispolzovaniye texnologiy berezhlivogo proizvodstva v kachestve osnovy innovatsionnogo razvitiya regionov. – Journal of Economic Regulation, 2017, 8(2). DOI: 10.17835/2078-5429.2017.8.2.097-110.
9. Porter M. Mezhdunarodnaya konkurensiya. – Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniya, 1993. – B. 49.
10. Shodmonov E. Sh., Bababekova D. Sh., Tursunov B. O. Korxonona iqtisodiyoti va innovatsiyalarni boshqarish. – Toshkent: Iqtisod-moliya, 2020. – 528 b.
11. Jo'rayev T. T., Kalandarov R. A. Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish orqali iqtisodiyotning real sektorini innovatsion taraqqiyotini ta'minlash. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2019. – 52 b.
12. Xolmatov B. A. Qishloq xo'jaligida tejamkorlik omilini rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlarni muvofiqlashtirish. – "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali, 2019–01–02.
13. Xaydarov X. G'. Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi — tarkibiy o'zgarishlar mexanizmi sifatida. – "Moliya" ilmiy jurnali, 2019–09, 54–58-betlar.
14. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi rasmiy axborot sayti: www.stat.uz

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>